महिला तक्रार निवारण समिती / अंतर्गत तक्रार समिती

कार्यकारिणी
सन 2025-26

1) अध्यक्ष – श्रीम. पवार व्ही. बी. (प्राचार्य)

2) सदस्य – सौ. कांबळे व्ही. बी.

3) सदस्य – सौ. पठाण रास. र.

4) बाह्य सदस्य – सौ. उज्वला पवळे (पोलिस-दामिनीपथक)
   - डॉ. सौ. मेघा पदमने (वैद्यकिय अधिकारी)

5) सदस्य – श्रीम. जाधव आर. पी. (महिला शिक्षिका)

6) सदस्य – ① सौ. सुशिला अनिल घुले (पालक प्रतिनिधी)
   ② सौ. यशोदा संदिपान आवुज.

7) सदस्य – ① कु. अनुश्री अनिल घुले (विद्यार्थी प्रतिनिधी)
   ② कु. भाग्यश्री संदिपान आवुज

8) सचिव – श्रीम. गायकवाड पी. बी.

प्राचार्य
संत तुकाराम विद्यालय व
कै. शंकरराव मोरे [illegible]
[illegible], ता. हवेली, जि. पुणे-४[illegible]

महिला तक्रार निवारण समितीची रचना व कार्ये

आजच्या आधुनिक युगात महिलांचे कार्यक्षेत्र सर्वच क्षेत्रात वाढले आहे. कार्यालयीन, शैक्षणिक, सामाजिक, औद्योगिक तसेच अन्य विविध ठिकाणी महिलांचा सहभाग लक्षणीय आहे. परंतु या सोबतच कार्यस्थळी महिलांना लैंगिक छळासारख्या घटनांना सामोरे जावे लागते, जे त्यांच्या आत्मसन्मानावर आणि मानसिक स्थितीवर परिणाम करतात.

महिला सक्षमीकरणाच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल म्हणून भारत सरकारने "कार्यस्थळी महिलांवरील लैंगिक छळापासून संरक्षण कायदा २०१३" लागू केला आहे. या कायद्यानुसार प्रत्येक शासकीय, निमशासकीय, खाजगी संस्था, कार्यालय, शैक्षणिक संस्था यांच्याकडे 'महिला तक्रार निवारण समिती' असणे बंधनकारक आहे.

महिला तक्रार निवारण समिती कार्यस्थळी महिला कर्मचाऱ्यांच्या समस्या, तक्रारी ऐकून त्यावर योग्य ती कार्यवाही करते. महिलांना एक सुरक्षित, सन्मानजनक आणि प्रेरणादायी कार्यस्थळ देणे हा या समितीचा प्रमुख उद्देश आहे.

या समितीची स्थापना संस्थेतील महिलांचे हित लक्षात घेऊन व कायद्याने दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वानुसार करण्यात आली आहे. समिती महिलांच्या तक्रारीचे गांभीर्याने आणि गुप्ततेने निराकरण करण्यास वचनबद्ध आहे.

महिला तक्रार निवारण समितीची रचना "लैंगिक छळवणूक प्रतिबंध, प्रतिकार आणि निवारण अधिनियम २०१३" (POSH Act 2013) नुसार केली जाते.

प्राचार्य
संत तुकाराम विद्यालय व
कै. शंकरराव मोरे ज्युनि कॉलेज
ता. हवेली, जि पुणे-४१२१०९

महिला तक्रार निवारण समितीचे कार्य

1) लैंगिक छळाच्या तक्रारीचे निवारण करणे.
संस्थेतील महिला सदस्य विद्यार्थीनी यांच्याकडून आलेल्या तक्रारींची चौकशी करणे व आवश्यक उपाययोजना करणे.

2. गोपनीयता राखणे -
तक्रार करणाऱ्याचे व आरोपीचे नाव गोपनीय ठेवले जाते. चौकशीही बंद दरवाज्याआड केली जाते.

3. POSH कायद्याविषयी जागरूकता -
विद्यार्थ्यांमध्ये व कर्मचाऱ्यामध्ये लैंगिक छळाविषयी कायदेशीर माहिती पोहचविणे, पोस्टर फलक, कार्यशाळा घेणे.

4. शिकायत नोंद प्रणालीची व्यवस्था -
ऑफलाईन तक्रार पेटी किंवा ऑनलाईन गुगल फॉर्म / ईमेलद्वारे तक्रारी स्विकारणे.

5. वार्षिक अहवाल तयार करणे.
प्राप्त तक्रारी, चौकशी निकाल आणि उपक्रमांचा वार्षिक अहवाल व्यवस्थापनास सादर करणे.

6. न्यायसंगत चौकशी प्रक्रिया राबविणे -
दोन्ही पक्षांच्या सांगोपांग बाजू समजून वस्तुनिष्ठ निकाल देणे.

7. सुरक्षित आणि सन्मानजनक वातावरण-
समितीचे मुख्य उद्दिष्ट शाळेतील प्रत्येक महिलेला सुरक्षित आणि सन्मानजनक वातावरणात काम करण्याचा आणि शिकण्याचा अनुभव देणे.

8. समुपदेशन -
महिलांच्या (विद्यार्थिनी) वैयक्तिक व शैक्षणिक समस्यावर

Scanned with OKEN Scanner

नोटीस सभा क्र. 1

DATE 25/7/2025

महिला तक्रार निवारण समितीतील सर्व सदस्यांना कळविण्यात येते की, शनिवार दि. 2/8/2025 रोजी समितीतील सर्व सदस्यांची सभा आयोजित केली आहे.
तरी सर्व सदस्यांनी स. 12.30 वा उपस्थित रहावे.

सभेपुढील विषय-

1) महिला तक्रार निवारण समिती स्थापन करण्याचा उद्देश.
2) महिला तक्रार निवारण समितीची कार्ये.
3) महिला तक्रार निवारण समितीच्या जबाबदाऱ्या
4) महिला तक्रार निवारण समितीची धोरणे व कार्यपद्धती याविषयी चर्चा
5) वेळेवरचे विषय

Gaikwad
विभागप्रमुख
श्रीम. गायकवाड पी. बी.

प्राचार्य
संत तुकाराम विद्यालय व
कै. शंकरराव मोरे ज्युनि. कॉलेज
देहू, ता.हवेली, जि पुणे-४१२१०९

सदस्यांची नावे	सही
सौ. कांबळे व्ही. बी	[signature]
सौ. पठाण [illegible]	Awelkn
सौ. उज्वला पवळे	Pawale
सौ. डॉ. मेघा पवमने	MP
श्रीम. जाधव आर. पी.	Rjadh
सौ. सुशिला भुले	सुशिला भुले
कु. अनुश्री भुले.	Anushr
सौ. यशोदा आकुल	यशोदा
कु. भाग्यश्री आकुल	B.Akul

Scanned with OKEN Scanner

महिला तक्रार निवारण समितीची सर्वसाधारण सभा दि. २/४/२०२५ रोजी घेण्यात आली. सदर सभेसाठी श्रीम. पवार व्ही. बी. कॉलेजच्या प्राचार्य उपस्थित होत्या. त्यांना समितीचे अध्यक्षपद देण्यात आले. त्यांनी उपस्थितांचे स्वागत केले.

सौ. कोबळे व्ही. बी. (उपप्राचार्य) यांनी उपस्थित सदस्यांना मार्गदर्शन केले.

विभाग प्रमुख व महिला तक्रार निवारण समितीच्या सचिव श्रीम. गायकवाड पी. बी. यांनी महिला तक्रार निवारण समितीचा उद्देश, रचना व कार्ये सभेपुढे सादर केली. व आजच्या सभेतील पुढील विषयांची माहिती दिली.

विषय क्र. १.

१). समितीच्या रचना व सदस्यांची नियुक्ती-

शालेय महिला तक्रार निवारण समिती किंवा अंतर्गत समितीचे पुनर्गठन हा नवीन शैक्षणिक वर्षामध्ये आजच्या या पहिल्या सभेमध्ये शासन निर्णयानुसार होणार आहे. या समितीचा कार्यकाल शैक्षणिक एका वर्षासाठी असतो. शालेय महिला तक्रार निवारण समिती ची रचना ही कार्यस्थळी महिलांवरील लैंगिक छळ प्रतिबंध, प्रतिकार व निवारण कायदा २०१३ नुसार केली आहे. शाळेमध्ये देखील या कायद्यानुसार एक स्वतंत्र समिती गठीत करण्यात येईल. या शासन निर्णयानुसार आजच्या बैठकीत समिती गठीत करण्यात आली. व तसा ठराव मंजूर करण्यात आला.

सुचक - श्रीम. जाधव आर. पी.
अनुमोदक - सौ. कोबळे व्ही. बी.

२. लैंगिक छळाची व्याख्या व प्रकरणाबाबत जागरूकता निर्माण करणे-

शालेय महिला तक्रार निवारण समितीचे एक महत्त्वाचे कार्य म्हणजे लैंगिक छळाची स्पष्ट व्याख्या समजावणे. आणि त्याबाबत विद्यार्थी, शिक्षकांमध्ये आणि कर्मचाऱ्यांमध्ये जागरूकता निर्माण करणे. हे शाळेतील सुरक्षित, स्वच्छतापूर्वक आणि सम्मानी वातावरण टिकवण्यासाठी अत्यंत आवश्यक आहे. लैंगिक छळ म्हणजे कोणत्याही व्यक्तीच्या इच्छेविरुद्ध त्याच्या लैंगिकतेशी संबंधित वर्तन जे त्याला अपमानास्पद, लज्जास्पद किंवा त्रासदायक वाटते. कायद्यानुसार

Scanned with OKEN Scanner

(POSH Act 2013) लैंगिक छळामध्ये खालील गोष्टींचा समावेश होतो. त्याबाबत चर्चा व मार्गदर्शन करण्यात आले. अयोग्य आणि अश्लील किंवा द्वि अर्थी विनोद / टिपणी, अयोग्य स्पर्श, शरीराकडे पाहून चिडवणे, विकृत भावनेने बघणे, अश्लील संदेश, फोटो, ई-मेल आणि चित्र पाठवणे, शाळेच्या आवारात मुलींना सतावणे, वारं अडवणे, गैरवर्तन करणारे व्हिडिओ दाखवणे, सोशल मिडिया वरून छळ करणे. जागरूकता निर्माण करण्यासाठी उपक्रमांचे आयोजन करणे. कार्यशाळा व मार्गदर्शन सत्र, लघुपट / माहितीपट सादरीकरण, पोस्टर / माहितीपत्रक लावणे, प्रश्नोत्तरे / निबंध स्पर्धा - विषय - महिला सुरक्षितता, सन्मानाने जगणे. तक्रार निवारण समितीची गरज, पालकांना कायद्याची माहिती देणे. आणि मुलींसाठी काय सुरक्षितता उपाय याची चर्चा. वरील प्रमाणे सर्व विषयावर सखोल अशी चर्चा केली. व लैंगिक छळाची व्याख्या व प्रकारांबाबत जागरूकता निर्माण करणे फार महत्वाचे आहे हे देखील सर्वानुमते ठरविण्यात आले.

सूचक - सौ. कुरे पी आर.
अनुमोदक - श्रीम. जाधव आर पी.

३. शाळेमध्ये सुरक्षित व सन्मानजनक वातावरण निर्माण करणे.

३. आजच्या महिला तक्रार निवारण समितीच्या बैठकीत शाळेच्या परिसरात विद्यार्थीनी, महिला शिक्षक व महिला कर्मचाऱ्यासाठी सुरक्षित, सन्मानजनक व भेदभावमुक्त वातावरण निर्माण करण्याच्या दृष्टीने सर्वानुमते घेण्यात आले. शाळेच्या परिसरात CCTV कॅमेरे कार्यरत ठेवण्यात आलेत. महिला विद्यार्थीनींसाठी वेगळे स्वच्छतागृह नियमित स्वच्छ ठेवण्याचे निर्देश देण्यात आलेत. सर्व शिक्षक व कर्मचारी यांना विद्यार्थीनींशी सन्मानाने संवाद साधण्याबाबत मार्गदर्शन करण्यात आले. अपमानास्पद भाषेचा किंवा वागणुकीचा वापर टाळण्याचे स्पष्ट निर्देश देण्यात आलेत. स्वसंरक्षण कार्यशाळा आयोजित करण्यात करण्यात आली. वरील प्रकारे सर्व विषयावर सखोल अशी चर्चा आजच्या बैठकित करण्यात आली. व तसा ठराव मंजूर करण्यात आला.

सूचक - सौ. पठाण एस ए
अनुमोदक सौ. कांबळे बी. बी.

Vidyalekhan
DATE
PAGE

4. जागरूकता उपक्रम / कार्यशाळा / लघुपट सादरीकरणाचे आयोजन -

शालेय महिला तक्रार निवारण समितीची बैठक घेण्यात आली. या बैठकीमध्ये विद्यार्थीनी आणि कर्मचाऱ्यांमध्ये लैंगिक छळ सुरक्षितता व कायदेशीर हक्काबाबत जागरूकता वाढविण्यासाठी खालील उपक्रम राबवण्याचा निर्णय सर्वानुमते घेण्यात आला. लघुपट सादरीकरण पोस्टर व माहितीपत्रक सादरीकरण, निबंध व वक्तृत्व स्पर्धा, सुरक्षित शाळा - माझे स्थान, माझा हक्क - माझा आवाज, लैंगिक छळाविरोधात विद्यार्थ्यांची भूमिका. सेल्फ डिफेन्स कार्यक्रमाचे आयोजन, जागरूकता कार्यशाळा - लैंगिक छळ म्हणजे काय? तक्रार, संरक्षणाचे उपाय? हे सर्व विषय आजच्या या सभेत सर्वानुमते ठरविण्यात आले व याबाबत नियोजन करण्यात आले. व तसा ठराव मंजूर करण्यात आला

सूचक - सौ. कुटे पी. आर
अनुमोदक - सौ. कांबळे डी. बी.

5. ऐनवेळेस उपस्थित होणारे विषय -

ऐन वेळेस या विषयांवर सखोल चर्चा करून श्रीम. जाधव आर. पी. यांनी सभेस उपस्थित सर्व सदस्यांचे आभार व्यक्त केले. अशा पद्धतीने खेळीमेळीच्या वातावरणात अध्यक्षांच्या संमतीने सभा संपन्न झाली असे घोषित करण्यात आले.

सूचक - सौ. उज्वला पवळे
अनुमोदक - सौ. पठाण एस. ए.

प्राचार्य
संत तुकाराम विद्यालय व
कै. शंकरराव मोरे ज्युनि. कॉलेज
देहू, ता.हवेली, जि. पुणे-४१२ [illegible]

Scanned with OKEN Scanner